

— प्र 1) hervorgehen, hervorkommen, ausfahren; ausströmen, strömen; sich ausbreiten: जीर्यः RV. 2, 17, 3. 11, 3. 4, 22, 6. भानवः 5, 1, 1. सिन्धु-वो रजः प्र संसुर्धेनैवो यथा 33, 7. स्रस्वती 7, 93, 1. 10, 35, 5. 1, 149, 2. 158, 1. — व्याला न प्रसरति R. 2, 59, 10. लोहितोदा मरुतयः प्रसमुत्तत्र चासकृत् MBh. 8, 2549. गौ गता गगनादेवी सतथा प्रसमार हृ HARIV. 11646. शोषितम् Verz. d. Oxf. H. 258, b, 38. प्रसरतु परितो वारिधारा गृ-क्षु PRAB. 26, 6. कोशेभ्यः शस्त्राणि MBh. 4, 1289. Pfeile Gtr. 1, 35. वा-ताहताः प्रस्वेदकणिकाः sprühen PRAB. 23, 3. प्रसरतां रजसाम् aufsteigend ÇĀK. 8, v. 1. नीलाम्भोजम् hervorkommen (sc. aus dem Wasser) Spr. (II) 2247. शत्रुः, रोगः hervorbrechen, ausbrechen 4095, v. 1. मद्: Brunstsaft 5203. कात्तिः KATHĀS. 51, 7. दीप्तिः Schol. zu NAIŚĀ. 22, 52. गन्धः MBh. 4, 1773. सौरभम् KATHĀS. 82, 34. प्रमोदः 23, 66. विधमः 47, 110. प्रीतिः 69, 92. देहदाहः MĀLATĪ. 24, 17. तव प्रसरदनुरागं बहिरिव Gtr. 8, 10. प्रसरति कथा बह्वी strömt Spr. (II) 2298. यस्मात्सर्वः प्रसरतितरां शतकर्तृत्व-भावः Verz. d. Oxf. H. 134, a, No. 248. vom Ausstreten der humores Suçā. 1, 81, 10. — 2) sich in Bewegung setzen, sich aufmachen MBh. 5, 2933. MĀĪ. 11, 2. Spr. (II) 3359. RĪĀ-TAR. 4, 221. BHĀG. P. 9, 4, 50. प्रसन्ने (pass. impers. बलैः KATHĀS. 18, 2. दिशः प्रसमुत्ते वीराः HARIV. 8120. कृष्णः प्रसमार भीष्मम् losgehen auf MBh. 6, 2597. 12, 6592. येन येन प्रस-रतो वाच्यो सक्तिौ वने 7, 106. प्रसरति दावाग्निः R. 1, 25. कथं च प्र-सरत्वेतच्छत्रं कृपाणयोर्द्वयोः KATHĀS. 21, 78. प्रसरति मनः कार्यारम्भे Spr. (II) 4282. verfließen, verstreichen 241. in Gang kommen, beginnen: प्र-सरति मधो (Frühling) 3964. प्रसमार चोत्सवः KATHĀS. 16, 85. pass. dass.: प्रसारि (यज्ञः) ÇĀT. Br. 1, 1, 4, 8. — 3) zur Geltung kommen, sich geltend machen, Statt haben SARVADARÇANAS. 117, 18. 149, 15. Schol. zu ÇĀIM. 1, 2. zu TS. PRĪT. 1, 59. 4, 3. 6, 11. 7, 16. 11, 18. zu TBR. 3, 593, 4. मूर्कति = प्रसरति MALLIN. zu RAGH. 2, 84. — 4) ausstrecken, vorstrecken: die Arme RV. 2, 38, 2. 7, 62, 5. — 5) versprechen, zusagen: प्रसृत्यासंप्रदानेन (vielleicht संश्रुत्यां zu lesen) Journ. of the Am. Or. S. 7, 44. — 6) partic. ०सृत a) hervogeströmt, hervorgebrochen, ausgestreten: ०स्रोत HARIV. 3624 (nach der Lesart der neueren Ausgabe.) लोकितापगा 13686. त-स्मादसा KATHĀS. 25, 104. die humores Suçā. 1, 258, 6. 2, 1, 9. hervorge- brochen, von Tönen so v. a. erklingend: प्रसृतातोद्यनिर्झादाः KATHĀS. 23, 53. प्रसृतं (impers.) इन्द्रुभिस्वनेः 75. वेलानिलाय प्रसृता भुञ्जंगाः (aus ihren Verstecken) hervorgekommen RAGH. 13, 12. अज्ञानं इव भूयस्त्वात्प्र-सृते हृदयादह्निः KATHĀS. 40, 58. प्रज्ञा च तस्मात्प्रसृता पुराणी hervorge- gangen ÇVETĀCV. UP. 4, 18. BHĀG. 13, 4. अस्त्रप्रसृतमारुत MBh. 6, 5573. मायो शाल्वप्रसृताम् BHĀG. P. 10, 77, 28. — b) ausgebreitet, sich weithin erstreckend AK. 3, 2, 38. H. an. 3, 276. fg. MET. t. 123. अथशोधं च प्रसृ-तास्तस्य शाखाः BHĀG. 15, 2. अथशोधं च प्रसृतं ब्रह्म MUND. UP. 2, 2, 11. कुल्याम्भोभिः प्रसृतचपलैः ad ÇĀK. 14. तस्यैष पाकः प्रसृतो यो ऽयं तस्यपि der sich auch auf dich erstreckt hat KATHĀS. 43, 40. अथकीर्णप्रसृतत्वम् so v. a. Weitschweifigkeit H. 68. ausgebreitet so v. a. mächtig, intensiv: तेजसम् Spr. (II) 3274. मरुसु KATHĀS. 19, 70. प्रसृततरं सख्यम् DAÇĀK. 84, 3. verbreitet so v. a. gang und gäbe, von gewöhnlicher Art KĀTH. 36, 3 (auch अ०) in Ind. St. 10, 89. ०च्छन्दस् SHADV. Br. 3, 7. वाच् ÇĀT. Br. 3, 2, 2, 27. Comm. zu KĪT. Ç. 7, 5, 6. — c) aufgebrochen, ausgegangen: हृदन्वेषणाप्रसृते च मित्रगणे DAÇĀK. 59, 8. davongelaufen, geflohen: वि-

त्रस्तप्रसृताः कृष्णसाराः KATHĀS. 21, 13. — d) eingebracht: तमसि प्रसृते KATHĀS. 18, 104. — e) ausgestreckt: ताम्नां दर्शिता बाहुर्ध्वंक्ष्णं घ्रासीत् । सव्यः प्रसृतः TBR. 1, 6, 4, 2. स्थूलोतुङ्गस्तनेषु प्रसृतकरं Spr. (II) 6642, v. 1. बाहू विधूतप्रसृते KATHĀS. 108, 131. — f) hingegeben, huldigend, ob- liegend HALĪ. 2, 198. 209 (an beiden Stellen प्रसित v. 1.). योगप्रसृतेन चेतसा R. GORR. 1, 13, 24. अथर्मप्रसृतो जनः 5, 76, 21. — g) Hervorgekom- menes so v. a. Gewachsenes, Vegetabilien: (संतप्यं ब्राह्मणान् प्रसृतेर्मि-र्मसैरेव सपिषा MBh. 13, 3257. PĀNĪ. 3, 14, 17. ब्राह्मणः प्रसृताद्य-भुक् MBh. 5, 2887. 13, 2142. अतिथिः wie in der folgenden Stelle mit der ed. Bomb. zu lesen). 3221. प्रसृताद्यप्रदायिन् 4740; vgl. अथमोऽप्याः प्रसृतीनाम् 2150. — h) fehlerhaft für प्रसृत (s. auch u. अथि mit प्र) an- spruchlos, bescheiden: Personen MBh. 5, 3445 (अति०). R. 2, 108, 14. R. GORR. 2, 4, 8. 3, 68, 23. 4, 36, 16. 5, 30, 13. (पादाः) प्रसृता इव 2, 104, 8. चन्द्ररसः कोपोलप्रणयो तव HARIV. 7077. वचस्, वाक्य R. GORR. 1, 69, 7. 74, 19. 2, 78, 23. 3, 18, 20. KĀM. NĪTIS. 12, 10. MĀK. P. 24, 14. wohlgezo- gen, fromm von Pferden und Elephanten R. GORR. 2, 109, 35. — i) = वेगिन् H. an. MED. — Vgl. प्रसर fgg., प्रसार, प्रसारिन्, प्रसृत, प्रसृति, प्रसृमर, पञ्चविन्दुप्रसृत (wobei fünf Tropfen Schweiß herausstreten). — caus. 1) vorwärts treiben GOBH. 3, 6, 7. — 2) ausbreiten, ausstrecken (Gegens. सम्-अच्) VS. 27, 45. TBR. 3, 10, 4, 3. अज्ञानि ÇĀT. Br. 1, 1, 4, 7. 10. ÇĀK. Ç. 1, 10, 5. GĀH. 4, 8. MBh. 12, 10490 (कूर्मः). अज्ञम् KATHĀS. 38, 68. दे- ह्म् BUAT. 10, 44. सुप्रसारिताग्र SĀH. D. 507. बाहू, बाहुम् MBh. 3, 845. R. 4, 4, 13. 5, 5, 22. MĀĪ. 93, 1. Spr. (II) 991. KATHĀS. 67, 62. H. 600. भुञ्जम् KATHĀS. 18, 330. 35, 153. RĪĀ-TAR. 1, 31. कर्म MBh. 7, 1182. 14246. KUMĀRAS. 5, 43. Spr. (II) 2263. 6336. ÇĀK. 173. KATHĀS. 37, 16. 52, 121. हस्तम्, हस्तान् HARIV. 7143. R. 7, 31, 44. ÇĀK. 102, 16. 108, 5, v. 1. KATHĀS. 32, 169. HIT. 10, 18. प्रसारिताङ्गुली पाणौ H. 596. प्रसा- रिताया अङ्गुलयः Verz. d. Oxf. H. 202, a, 37. चरणी, पदि GOBH. 1, 2, 30. MBh. 3, 845. HARIV. 3407. MĀK. P. 34, 10. ज्ञान् RĪĀ-TAR. 3, 345. शिरोधाराम्, धीवाम् R. 3, 73, 23. Z. d. d. m. G. 27, 26. HIT. 114, 13. संधिम् Suçā. 2, 29, 9. कर्म Rüssel KATHĀS. 35, 2 (zu lesen करं टा०). प- नौ HIT. 85, 7. रसनाम् Zunge KATHĀS. 69, 25. केशबाहूङ्गीन् BHĀG. P. 10, 78, 9. कृष्णसर्पः प्रसारितभोगः PĀNĪ. 53, 5. 6. वल्मीकोपरि प्रसारितं भु- ङ्गमम् 174, 11. करान् Strahlen (und Hände) Spr. (II) 1540. 4286. KA- THĀS. 29, 126. अर्द्धवस्त्रम् Verz. d. Oxf. H. 230, b, 8. प्रच्छादनपटम् PĀNĪ. 62, 11. व्याघ्रचर्म 157, 25. जालम् 105, 1. पाशम् Spr. (II) 2302. लेखम् einen Brief ausbreiten KATHĀS. 102, 134. कण्ठकम् Hals schmuck 54, 113. सूत्रम् (des Baumeisters) VARĀH. BRH. S. 53, 108. वाहिनीः सुप्रसारिताः (= सु- प्रसारितापणाः Comm.) R. 2, 36, 3. Waaren ausbreiten so v. a. zum Ver- kauf ausstellen P. 6, 1, 82. Schol. Vop. 26, 16. AK. 2, 9, 82. M. 5, 129. व- णिज्ञो न प्रसारयन् R. 2, 48, 13 (नाप्रसारयन्! 45, 6 GORR.). — 3) ausbrei- ten so v. a. weit aufreissen, — öffnen: चतुषी MĀĪ. 35, 17. वदनाम्भो- जम् BHĀG. P. 10, 1, 53. चित्तश्रोत्रैः प्रसारितैः Verz. d. Oxf. H. 219, a, No. 520. — 4) verbreiten: जगति प्रसारितं शास्त्रम् VARĀH. BRH. S. 2, 5. श्रुति- प्रसारितमरुह्य ÇĀK. zu BRH. Ā. UP. S. 112. — Vgl. प्रसारण, प्रसार्य. — intens. sich ausbreiten, sich erstrecken: प्र संस्रै RV. 6, 18, 7. प्र संस्रति 3, 7, 1. ०स्रैर्वापा 5, 12, 6.

— अतिप्र, partic. ०सृत hervorgebrochen in starkem Maasse: स्यात्,